

De beste boomgaardappels, anderhalve eeuw geleden

In 1871 publiceerde Ed. Pynaert in het Belgische Tijdschrift voor de Boomteeltkundigen Kring van België een artikel met de titel **De beste Boomgaardappels in Holland**. Dit naar aanleiding van het toen pas verschenen boek **De Nederlandsche Boomgaard, deel 1 Appels**. Na een korte inleiding lichtte Pynaert een aantal soorten eruit die hij kort karakteriseerde. Ik gebruik zijn taal en spelling ongewijzigd.

De aangelegenheid der keuze van boomgaardappels, die thans aan de leden van de boomteeltkundige kring is voorgelegd, heeft mij aangewakkerd tot het opzoeken in eene onlangs verschenen uitgave (*De Nederlandsche Boomgaard*), van de variëteiten van appels door onze noorder burens voor de uitgebreide teelt aanbevolen. Hunnen mening schijnt mij des te ernstiger omdat, indien er een verschil bestaat tusschen hunne luchtstreek en de onze, dit geheel ten onzen voordeele is. Daaruit volgt dat eene variëteit die in Holland aan alle voorwaarden geeischt antwoordt, bij ons nog meer kans zou hebben om te lukken.

Ik roep bijzonder de aandacht op de uitschijnende hoedanigheid van sommige soorten, evenals op de eischen van sommige andere. Men houdt voor te algemeen, dat in eenen grond waar eene variëteit van Appelboom gedijt, ook al de andere soorten zouden moeten gedijen. Dergelijke dwaling bestaat voor den Peerboom. Men zal in de volgende regelen zien, dat de meening hieromtrent te algemeen is, dat de Grauwe Reinette van Canada, bijvoorbeeld aan kanker onderworpen is in eenen bodem die nogtans voor eene andere variëteit niet te vochtig is; en dat, indien verscheidene der kloekste soorten een vasten en leemachtigen grond vergen, anderen zich desnoods in een zandigen en minder vruchtbare bodem bevredigen.

Vlaamsche Schijveling (Court Pendu d'Automne). Vrucht van eerste

kwaliteit rouw zijnde, uitmuntend om te drogen, rijp in september – oktober, druk gezocht voor de markt. Zeer groeizame boom, eenen vasten grond eischend.

Danziger Kantapfel. Van den ze en ze kwaliteit als tafelvrukt, maar van den eerste kwaliteit als bakvrukt, Zeer verspreide en zeer geachte variëteit. Zeer krachtige boom, voor de uitgebreide cultuur op vetten gronden aanbevolen.

Witte Reinette van Canada. Middelbare vrucht, van den eersten kwaliteit voor tafel en keuken. Zeer groeizame boom, geschikt voor boomgaarden en plantingen langsheen wegen.

Ribston Pipping. Middelbare vrucht, van den 1e hoedanigheid voor alle gebruik, Vast vleesch, schoon uitzicht en verduurt eene lange vervoering.

Dubbele Zure Paradijs. Schoone vrucht, tamelijk dik, die zich tot in juni bewaart. Van den eersten kwaliteit voor de keuken, druk gezocht op de markt. De boom, zeer krachtig, gedijt op alle gronden. Zijne vruchtbaarheid is zeer groot, maar vangt eerst aan wanneer zij een zekere leeftijd heeft bereikt.

Zoete Ermgaarde. Uitmuntend om te bakken en een ver vervoer onderstaande. Als een der beste boomgaardsoorten aanbevolen.

Landsberger Reinette. Dikke vrucht, maar wel aan den boom

vastgehecht. Van derde kwaliteit rouw, van den eerste gebakken zijnde. De boom van goede groeikracht brengt spoedig en veel op.

Reinette d'Or. Verscheidenheid in Wurtemberg zeer verspreid. Middelbare vrucht. Van allereerste kwaliteit. Boom van groote groeikracht, weldra door de uitnemende vruchtbaarheid gematigd.

Reinette Monstrueuse. Dikke zeer schoone vrucht, van eerste kwaliteit voor tafel en keuken. Zeer krachtige, zeer vruchtbare boom vooral in vaste gronden.

Wijker Pippeling (Princesse Noble). Nog een variëteit wiens waarde in heel Europa gekend is,

Zoete Campanjer. Zeer gezocht in Zeeland, waar de boom zeer wel op de zeekusten gedijt.

Reinette van Karendsveld. Uitnemend, krachtige, zeer aanbevolen boom.

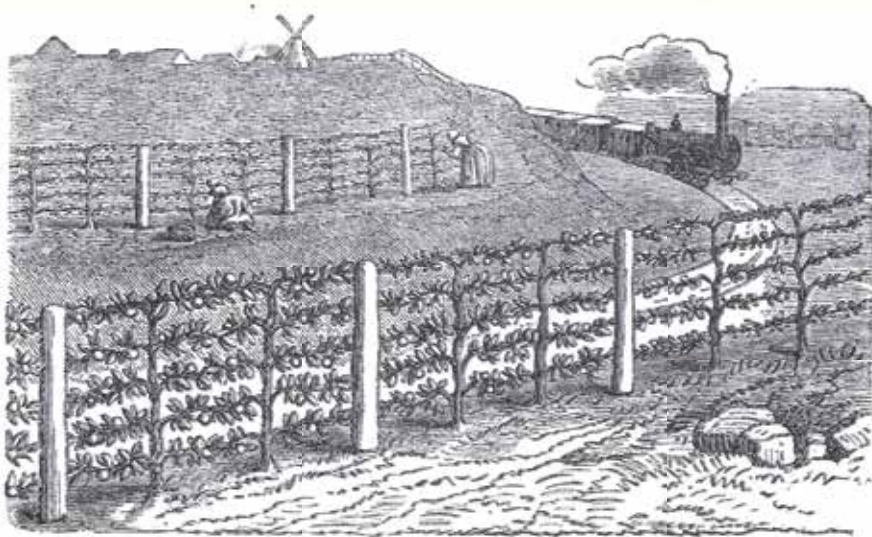
Adam's Pearmain. Schoone en zeer dikke tafelvrukt, van eerste kwaliteit. Zeer groeizame boom.

Ed. Pynaert,
1835-1900.

Danziger
Kantapfel.

Blenheim Pippin. Heeft dezelfde hoedanigheden als de voorgaande.

Rode Reinette d'Or. Heerlijke vrucht die zicht tot in juli bewaart; van de te kwaliteit voor de tafel, uitmuntend om te drogen. Zeer aanbevolen merktvrucht, Zeer krachtige en uitnemend vruchtbare boom.

Spring Grove Codlin. Zeer krachtige en vruchtbare boom, vrucht om te bakken.

Court Pendu. Nog te weinig in Holland verspreid, voor den markt zeer aanbevolen.

Praagsche Reinette. Uitmuntende tafelvruucht, Rijp in februari - april, ook goed om te drogen.

Zure Reinette. Boom om in den boomgaard en langsheen wegen aan te planten. Bloeit laat en is zeer vruchtbare; van ze kwaliteit

als tafelvruucht en van te kwaliteit om te bakken. Aan de landbouwers zeer aanbevolen om ter plaats te gebruiken.

Herfst Bloemzoete. Zoete appel, wordt rijp oktober tot december. De boom bereikt eene groote uitgestrektheid en gedijt in alle gronden, doch bij voorkeur in diepe leemachtige. Vruucht zeer op den markt gezocht.

Grauwe Reinette van Canada. Tamelijk dikke vrucht, rijp wordend van januari tot mei; van de ze tot 3e klas als tafelvruucht, van de eerste kwaliteit voor de keuken. De boom is zeer vruchtbare maar van onregelmatige groei. Volgens de engelsche schrijvers is hij zeer geschikt voor de zandige gronden. Men bemerk in Holland dat hij in vochtige gronden aan kanker is blootgesteld.

Charlemowski (Borawinski). Uit Rusland oorspronkelijk. Zeer aanbevelenswaardige vrucht. Rijpt in augustus - september; van de ze kwaliteit als tafelvruucht, maar goede merktvrucht. Tamelijk krachtige boom die jaarlijks opbrengt.

Roode Herfst Calviel. Zeer voor den boomgaard geschikt. De vrucht is voor den markt zeer geschikt; maar hare opbrengst is niet zeer goot.

Witte Herfst Calviel. Van den 3e kwaliteit voor de tafel. De boom is zeer krachtig en zeer vruchtbare.

Banks Codlin. Rijpt in september tot november. Van allereerste kwaliteit. De boom is zeer vruchtbare.

Naschrift

De namen van enkele rassen vragen misschien om wat verduidelijking. De Witte Reinette Canada heet tegenwoordig gewoonlijk Reinette du Canada Blanche.

De Grauwe Canada Reinette heet tegenwoordig Reinette du Canada Grise of kortweg Canadarenet.

Blenheim Pippin heet tegenwoordig kortweg Blenheim of uitgebreider Blenheim Orange

Met Reinette d'Or. wordt de Kasseler Reinette bedoeld, ook wel Grote Kasseler Renet genoemd.

De Reinette Monstrueuse schijnt verdwenen te zijn, verondersteld wordt dat ze de moederboom is van de Schone van Boskoop, onze Goudrenet. Deze heeft haar geheel verdrongen.

Met Wijker Pippeling wordt hier de Princesse Noble bedoeld, zoals tussen haakjes staat. Deze naam is voor de Princesse Noble in onbruik geraakt, waarschijnlijk omdat ook andere rassen dit synoniem kennen. Met Wijker Pippeling wordt onder andere de Pomme Madame (Dutch Midnone) bedoeld. en het is ook een synoniem voor de Reinette d'Orleans.

De Reinette van Karensveld gold lange tijd als verdwenen, maar de FYF (Fruit in Friesland) meldt dat zij deze enkele jaren geleden terug heeft gevonden.

De Spring Grove Codlin schijnt in ons land verdwenen te zijn.

De Zure Reinette, staat in latere boeken vermeld als Zure Grauwe Reinette, mogelijk identiek aan de Renette von Osnabrück.

Met Banks Codlin wordt bedoeld Manks Codlin.

De overige namen spreken voor zich.

Interessant is dat Pynaert in een voetnoot mededeelt dat het boek De Nederlandsche Boomgaard niet compleet is verschenen omdat, zoals hij schrijft, er een gedwongen oponthoud was en dat er een vervolg op zou komen. Dit is echter nooit verschenen.

Jan Veel

Adam's Pearmain.

